

**ATTEIKŠANĀS IEROSINĀT KASĀCIJAS TIESVEDĪBU
KRIMINĀLPROCESĀ: PROCESUĀLIE ASPEKTI UN SENĀTA
PRAKSE**
**REFUSAL TO INITIATE THE CASSATION PROCEEDINGS IN
CRIMINAL CASES: PROCEDURAL ASPECTS AND A PRACTICE OF
THE SENATE**

Kristīne Ivulāne

Latvijas Republikas Augstākā tiesa, iusk@inbox.lv, Rīga, Latvija

Abstract: *The decision on refusing to initiate cassation proceedings, like any other decision made by the court of cassation, has the fundamental importance both in ensuring the rights of the individual and in the uniform interpretation and application of legal norms. On October 25, 2018, the law „Amendments to the Criminal Procedure Law” entered into force, by which procedural order of initiation of the cassation proceedings in criminal cases have been significantly changed. Decision on refusing to initiate cassation proceedings has to be made collegially by three judges and it shall be motivated. The Senate’s practice of refusal to initiate cassation proceedings continues to develop. The aim of the research is to study the legal framework and the Senate’s practice in refusing of initiation cassation proceedings.*

Keywords: *cassation, refusal to initiate cassation proceedings, right to a fair trial.*

Ievads

Ievērojot kasācijas instances tiesas īpašo lomu tiesu sistēmā un nozīmi tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšanā, tās nolēmumus allaž īpaši rūpīgi vērtē gan kriminālprocesā iesaistītās personas, gan tiesību piemērotāji, gan sabiedrība kopumā. Kasācijas instances tiesa veic pamattiesību ierobežojuma pamatotības galīgo pārbaudi, līdz ar to ir jānodrošina tāda pieejai šai tiesai, lai būtu iespējama efektīva personas pamattiesību aizsardzība (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018, Nr. 2017-23-01*).

Viens no lēmumiem, ko krimināllietā, kurā iesniegta kasācijas sūdzība vai kasācijas protests, var pieņemt Augstākā tiesa (turpmāk arī – Senāts), ir lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību (turpmāk arī – atteikums). Lai gan jau pats lēmuma nosaukums norāda, ka kasācijas tiesvedība netiek ierosināta, tas nemazina šī lēmuma nozīmi krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma kontekstā. Turklāt šis ir visbiežāk pieņemtais lēmums kasācijas tiesvedības lietās. Vairāk nekā pusē no krimināllietām, kurās iesniegta kasācijas sūdzība vai protests, Senāts atsaka ierosināt kasācijas tiesvedību.

Atbilstoši Kriminālprocesa likumam (turpmāk – KPL) lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību tiek pieņemts triju tiesnešu sastāvā, tam ir jābūt vienbalsīgam, turklāt lēmumā jānorāda atteikuma motīvi (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573. p. 2. un 3.d.*).

Kopš 2018. gada 27. septembra grozījumiem KPL, kas mainīja atteikšanās ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā procesuālo kārtību, ir pagājuši vairāk nekā pieci gadi, kas ir pamats pieņēmumam, ka ir izveidojusies noteikta prakse šo tiesību normu piemērošanā. Tiesas darbā kopumā pieci gadi ir neilgs laika posms, taču vienlaikus tas ir pietiekami ilgs, ja uz šo laiku sprīdi palūkojas no kriminālprocesā iesaistīto personu skatpunkta, kā arī aplūkojot Senātā izskatīto lietu skaitu un to lietu skaitu, kurās Senāts ir atteicis ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pētījuma mērķis ir sniegt pārskatu par tiesisko regulējumu un Senāta prakses attīstības tendencēm jautājumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā.

Pētījuma uzdevumi:

- 1) analizēt atteikšanās ierosināt kasācijas tiesvedību procesuālo kārtību kriminālprocesā;
- 2) izpētīt aktuālo Senāta praksi jautājumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā.

Pētījuma tapšanā izmantotās pētniecības metodes: analītiskā metode, salīdzinošā metode, indukcijas metode, kā arī tiesību normu interpretācijas metodes – gramatiskā interpretācijas metode, vēsturiskā interpretācijas metode, sistēmiskā interpretācijas metode, teleoloģiskā interpretācijas metode.

Rakstā nav pieminēti visi pētījumā aplūkoti Senāta lēmumi, bet minēti vien tipiskākie piemēri, turklāt izmantoti jaunākie Senāta lēmumi.

Atteikums ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā

Pēdējo piecu gadu laikā vidēji 65 % no kasācijas kārtībā izskatītajām krimināllietām gadā tiek atteikts ierosināt tiesvedību (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts, 2020-2023*). Būtiskas svārstības šajā rādītājā nav notikušas, tomēr pēdējos divos gados vērojama tendence pieaugt atteikumu skaitam, neraugoties, ka Senātā saņemto lietu skaits samazinās. 2023. gadā atteikumu skaits Krimināllietu departamentā sasniedza 70 % no visām kasācijas kārtībā izskatāmajām lietām. Departamenta priekšsēdētāja skaidro, ka atteikumu procentuālais palielinājums saistāms ar to, ka departaments ir izstrādājis ciešāku skatījumu uz to, vai lieta ir būtiska nozīme judikatūras veidošanā. Ir samazinājies kasācijas kārtībā izskatīto lietu daudzums, tajā pašā laikā palielinājies judikatūras datubāzē ievietoto nolēmumu daudzums. Tas nozīmē, ka departaments aplūkojis vairāk nozīmīgu jautājumu un sniedzis par tiem atzinumus (*Poļakova, 2024*).

Satversmes tiesa 2018. gada 14. jūnijā pasludināja spriedumu lietā Nr. 2017-23-01, ar kuru atzina Kriminālprocesa likuma 573. panta otro un trešo daļu, ciktāl tā neparedz, ka lēmumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību norādāmi tā motīvi, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Savukārt 2018. gada 27. septembrī tika pieņemti un 25. oktobrī stājās spēkā grozījumi KPL, kas noteic kasācijas tiesvedības ierosināšanas kārtību, tostarp paredzot, ka šo jautājumu tiesa izlemj koleģiāli – triju tiesnešu sastāvā (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573. p.*).

Atteikšanās ierosināt kasācijas tiesvedību pamati ir paredzēti KPL 573.¹ pantā. Šajā pantā minētie pamati ir iedalāmi divās grupās atkarībā no tā, vai tiesa, konstatējot konkrētos apstākļus, **atsaka** ierosināt kasācijas tiesvedību vai tai ir **tiesības atteikt** ierosināt kasācijas tiesvedību.

Kasācijas tiesvedības ierosināšana atsakāma, ja kasācijas sūdzība vai protests:

- 1) neatbilst KPL 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām vai
- 2) ir iesniegts par tiesas nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573.¹ p. 1.d.*).

Tiesā var atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību, ja:

- 1) kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais nolēmums tai atbilst (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573.¹ p. 2.d. 1. pkt.*);
- 2) izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573.¹ p. 2.d. 2.pkt.*).

KPL 573. panta pirmajā daļā paredzētais pamats ir saistīts ar formālo prasību kasācijas sūdzības vai protesta saturam neievērošanu, un praksē tas ir visbiežākais atteikuma pamats.

Senāts atsaka ierosināt kasācijas tiesvedību, konstatējot, ka kasācijas sūdzības vai protesta iesniedzēja argumenti pamatoti ar kasatora atšķirīgo viedokli par inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskajiem apstākļiem, lietā iegūto pierādījumu vērtēšanu un sodu ietekmējošo apstākļu izvērtējumu un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā KPL 569. panta pirmajai daļai (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2023, Nr. SKK-439/2023*).

Kasācijas tiesvedība netiek ierosināta arī tad, ja kasācijas sūdzībā vai protestā nav iekļauts tajā izteikto prasību pamatojums ar norādi uz Krimināllikuma (turpmāk – KL) pārkāpumu vai KPL būtisku pārkāpumu (*Kriminālprocesa likums, 2005, 572. p.*) Senāts atteica ierosināt kasācijas tiesvedību, konstatējot, ka apsūdzētais kasācijas sūdzībā vienīgi norādījis, ka tiesa noraidījusi lūgumu par cietušās atkārtotu aicināšanu uz apelācijas instances tiesu, bet nav sniegts pamatojums, kādus KL pārkāpumus vai KPL būtiskus pārkāpumus tiesa pieļāvusi, noraidot minēto lūgumu. Senāts atzina, ka šajā daļā kasācijas sūdzība nav pamatota atbilstoši KPL 572. panta prasībām (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, Nr. SKK-153/2024*). Arī situācijā, kad apsūdzētais kasācijas sūdzībā bija vien norādījis, ka viņam nav saprotams, kura no divām zvērinātām advokātēm īstenojusi viņa aizstāvību apelācijas instances tiesā, Senāts norādīja, ka kasācijas sūdzība neatbilst KPL 572. panta prasībām, jo apsūdzētais nav pamatojis, kādu KL pārkāpumu vai KPL būtisku pārkāpumu apelācijas instances tiesa pieļāvusi (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, Nr. SKK-134/2024*).

Tiesas tiesības atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību, kas noteiktas KPL 573.¹ panta otrajā daļā, saistītas ar Senāta konstatējumu par Augstākās tiesas judikatūru. Judikatūras jēdziens kriminālprocesā ir samērā jauns, pirms 2018. gada 27. septembra grozījumiem tikai KPL 2. panta otrajā daļā bija ietverta norāde uz judikatūru un konkrēti – Eiropas Savienības Tiesas judikatūru.

KPL 573.¹ panta otrās daļas 1. punkts ir visretāk piemērotais atteikuma ierosināt kasācijas tiesvedību pamats. Lai piemērotu minēto punktu, Senātam jākonstatē, pirmkārt, ka kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajā tiesību normu piemērošanas jautājumā ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un, otrkārt, ka pārsūdzētais nolēmums tai atbilst. Apelācijas instances tiesa bija konstatējusi, ka apsūdzētais ir sadarbojies ar tiesu, izvēloties vienkāršāku procesa veidu, un ņēmusi to vērā, nosakot apsūdzētajam sodu, bet nebija atzinusi to par patstāvīgu apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar KL 47. pantu. Aizstāvis kasācijas sūdzībā norādīja, ka tiesa nepamatoti nav konstatējusi apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar KL 47. panta pirmās daļas 2. punktu – vainīgais aktīvi veicinājis noziedzīgā nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu –, ievērojot to, ka apsūdzētais sadarbojies ar tiesu, izvēloties vienkāršāku procesa veidu. Senāts konstatēja, ka šajā jautājumā ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais apelācijas instances tiesas spriedums tai atbilst, un atzina, ka šajā daļā konstatējams KPL 573.¹ panta otrās daļas 1. punktā paredzētais atteikuma pamats (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, Nr. SKK-132/2024*). Citā lietā Senāts konstatēja, ka pārsūdzētais apelācijas instances tiesas lēmums, kas pieņemts, apelācijas instances tiesai izskatot lietu rakstveida procesā, pamatojoties uz KPL 559. panta ceturtās daļas 3., 4. punktu, atbilst lēmumā lietā Nr. SKK-155/2021 izteiktajai atziņai par lietas iztiesāšanas apelācijas instances tiesā rakstveida procesā būtību, un tādējādi konstatēja KPL 573.¹ panta otrās daļas 1. punktā paredzēto pamatu atteikumam (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, Nr. SKK-200/2024*). Šajā lēmumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību atsevišķs konstatējums par to, ka konkrētajā tiesību jautājumā ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra, nav norādīts.

KPL 573.¹ panta otrās daļas otrais punkts noteic, ka tiesa var atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā. Lai atteiktu ierosināt kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz minēto normu, tiesai ir jākonstatē abi minētie nosacījumi. Senāts, atsakot ierosināt kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz KPL 573.¹ panta otrās daļas otro punktu, lēmumā pamato, kāpēc nav šaubu par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un kāpēc lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā. No aplūkotajiem Senāta lēmumiem secināms, ka vairumā gadījumu lēmumos tiek norādīts, ka lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzībā vai protestā nav norādīti argumenti par tiesību normu interpretāciju, kas varētu būt nozīmīga tiesu praksē vai arī tie nav

saistīti ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, Nr. SKK-159/2024*).

Atzīmējams, ka 2023. gadā Satversmes tiesā tika iesniegts pieteikums, citstarp par KPL 573.¹ panta otrās daļas otrā punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, kurā pieteicējs norādīja, ka minētajā normā nav ietverti skaidri kritēriji un tā pieļauj tāda lēmuma par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību pieņemšanu, kas balstīts vienīgi konkrētu senatoru subjektīvā viedoklī. Likumdevējam būtu jāatsakās no šādu subjektīvam vērtējumam pakļautu kritēriju izmantošanas, jo to piemērošanas rezultātā tiekot liegtas tiesības uz pieeju kasācijas instances tiesai. Satversmes tiesa atteica ierosināt lietu, konstatējot, ka šajā daļā pieteikumā nav sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs pamatojums Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta otrās daļas 2. punkta iespējamai neatbilstībai Satversmes 92. panta pirmajam teikumam (*Satversmes tiesas kolēģijas lēmums, 2023, pieteikums Nr. 151/2023*).

Atkarībā no kasācijas sūdzības vai protesta satura, var tikt konstatēti arī vairāki KPL 573.¹ pantā paredzētie pamati atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību. Šādā gadījumā Senāts norāda, kurā kasācijas sūdzības vai protesta daļā kurš atteikuma pamats konstatēts (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2023, Nr. SKK-515/2023; Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2024, SKK-132/2024*).

Nolūkā nodrošināt lietu dalībnieku labāku tiesību aizsardzību, Augstākā tiesa ir izstrādājusi ieteikumus kasācijas sūdzības sagatavošanā, tai skaitā krimināllietās (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts, 2023*). Ievērojot, cik nozīmīga ir kasācijas sūdzības vai protesta formas ievērošana un tajā izteikto prasījumu pamatošana, lai lieta tiktu izskatīta kasācijas instances tiesā, vadlīnijas var būt labs palīgs ikvienam, kurš vēlas iesniegt kasācijas sūdzību vai protestu. Vienlaikus jāņem vērā, ka vadlīnijas ir veidotas kā vispārīgi ieteikumi, bet ne izsmeļoši norādījumi.

Lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā

Lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību tiek pieņemts rezolūcijas veidā, un tajā norādāmi atteikuma motīvi (*Kriminālprocesa likums, 2005, 573. p.3.d.*). Šāds risinājums ir kā zināms kompromiss starp „tīro” rezolūciju, ko par nepieņemamu atzina Satversmes tiesa un „pilno” jeb motivēto lēmumu (*Kūtris, 2022*).

Lēmumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību tiek norādīti kasācijas sūdzības vai protesta iesniedzēja argumenti un Senāta pamatojums atteikumam, faktiskos apstākļus norādot vien tādā apmērā, lai būtu saprotams konkrētais tiesību jautājums. Šie lēmumi ir daudz lakoniskāki par lēmumiem, izskatot lietu kasācijas kārtībā. Ievērojot, ka lēmumam ir rezolūcijas forma, tajā netiek izdalītas lēmuma daļas – aprakstošā, motīvu un rezolutīvā daļa.

Tas, cik detalizēti tiesas nolēmumā jābūt norādītiem tā motīviem, ir atkarīgs no konkrētā nolēmuma rakstura un lietas apstākļiem, kas katrā individuālā gadījumā vērtējami atsevišķi (*Eiropas Cilvēktiesību tiesa, 1994, iesnieguma Nr. 18390/91*). Tiesas nolēmuma pamatotība ir viens no procesuālā taisnīguma nodrošināšanas līdzekļiem, un atbilstoši tai tiesai ir pienākums motivēt savu nolēmumu (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2022, Nr. 11816006914, SKK-1/2022*). Lēmumam par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību nav atsevišķas motīvu daļas, tomēr atteikuma pamatojumam būtu jābūt tādām, kas parāda, kā tiesa ir nonākusi pie lēmuma – atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Viennozīmīgi pozitīvi vērtējams tas, ka Augstākā tiesa kopš 2021. gada lēmumus par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, kas pieņemti atklātā procesā izskatītā lietā, publicē Latvijas tiesu portāla anonimizēto nolēmumu datubāzē. Atteikumi ir pieejami tīmekļvietnes www.manas.tiesas.lv anonimizēto nolēmumu sadaļā, un tos var atlasīt, aplūkojot attiecīgā perioda Senāta lēmumus krimināllietās. Tādējādi ikvienam interesentam tiek nodrošināta iespēja iepazīties arī ar atteikumiem. Atbilstoši tiesas nolēmumu publicēšanas vispārīgajām

prasībām (*Par tiesu varu, 1992, 28.²p.5.d.*) lietā, kas izskatīta atklātā procesā, spēkā stājušos galīgo tiesas spriedumu kopā ar citiem tiesas spriedumiem konkrētajā lietā publicē mājaslapā internetā, ja likumā nav noteikts citādi.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Jautājums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību aplūkojams kopējā kasācijas tiesvedības kontekstā. Kasācijas tiesvedības ierosināšana lielā mērā ir atkarīga no tā, kā ir sagatavota kasācijas sūdzība un protests, tāpēc likumā jābūt skaidri noteiktām prasībām kasācijas sūdzības un protesta saturam. KPL 572. pants „Kasācijas sūdzības un protesta saturs” tā aktuālajā redakcijā paredz vien prasību kasācijas sūdzībā un protestā iekļaut tajā izteikto prasību pamatojumu ar norādi uz Krimināllikuma pārkāpumu vai šā likuma normu būtisku pārkāpumu, kā arī motivētu lūgumu par lietas skatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, ja sūdzības vai protesta iesniedzējs to vēlas.
Autore uzskata, ka būtu apsverams jautājums par grozījumu izdarīšanu minētajā KPL pantā, to papildinot ar vispārīgām prasībām kasācijas sūdzības un protesta saturam un nosakot, ka kasācijas sūdzībā un protestā norādāms: 1) tiesas nolēmums, par kuru iesniedz sūdzību vai protestu; 2) kādā apjomā nolēmumu pārsūdz vai noprotē; 3) kādu Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu tiesa pieļāvusi un pamatojums, kā izpaužas šis pārkāpums; 4) kasācijas instances tiesai izteiktais lūgums; 5) pamatojums, ja sūdzības vai protesta iesniedzējs uzskata, ka kasācijas sūdzības vai protesta izskatīšanai kasācijas tiesvedības kārtībā ir būtiska nozīme judikatūras veidošanā.
2. Praktiski ieteikumi kasācijas sūdzības un protesta sagatavošanai ir sniegti Senāta izstrādātajās vadlīnijās kasācijas sūdzības un protesta sagatavošanai krimināllietā.
3. Arī atteikums ierosināt kasācijas tiesvedību tāpat kā jebkurš cits kasācijas instances tiesas nolēmums rada nozīmīgas tiesiski sociālas sekas personai, kura ir pārsūdzējusi tiesas nolēmumu kasācijas kārtībā. Lēmumam jābūt tādām, lai gan konkrētajam indivīdam, gan sabiedrībai kopumā būtu saprotams, kāpēc šāds lēmums pieņemts, proti, kāpēc kasācijas tiesvedība lietā netika ierosināta.
4. Lēmuma par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību svarīga nozīme ir arī kontekstā ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu jaunu izskatīšanu (KPL 63. nodaļa), jo tas, ka lietā ir pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, ir šķērslis lietas izskatīšanai KPL 63. nodaļas kārtībā (*KPL 662.p. 1.d.*).
5. Nav apstrīdams, ka lēmumam jābūt motivētam neatkarīgi no atteikuma pamata, tomēr tas, cik detalizēts būs lēmuma pamatojums, būs atkarīgs arī no lietā iesniegtās kasācijas sūdzības vai kasācijas protesta satura. Senāta prakses izpēte liecina, ka lēmumi par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kļūst aizvien izvērstāki un detalizētāki, to pamatojumā aizvien biežāk tiek izmantotas judikatūras atziņas, turklāt ne vien tad, kad konstatēti KPL 573.¹ panta otrajā daļā paredzētie pamati atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību.
6. Sakarā ar grozījumiem KPL pēdējo piecu gadu laikā ir samazinājies kasācijas instances tiesā izskatāmo lietu skaits. Proti, kasācijas instances tiesā vairs nav pārsūdzami lēmumi par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu, lēmumi medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu atcelšanu vai grozīšanu, vai arī atteikšanos to darīt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 608. panta piekto daļu, kā arī lēmumi vienošanās procesā. Sagaidāms, ka atslogojot kasācijas instances tiesu, tā vairāk laika var veltīt kasācijas kārtībā izskatāmajām lietām, t.sk., izlemjot jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu.

Izmantotie avoti un literatūra

1. *Kriminālprocesa likums.* (21.04.2005). Latvijas Republikas likums, red. uz 02.11.2023. <https://likumi.lv/ta/id/107820-kriminalprocesa-likums>

2. *Par tiesu varu*. (15.12.1992). Latvijas Republikas likums, red. uz 05.01.2024. <https://likumi.lv/ta/id/62847-par-tiesu-varu>
3. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1994. gada 9. decembra spriedums lietā „Ruiz Torija v. Spain”, iesnieguma Nr. 18390/91. <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-57909>
4. Kūtris, G. (01.02.2022). Tiesības uz taisnīgu tiesu un lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. *Jurista Vārds*, 05.
5. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2024. gada 11. aprīļa lēmums lietā Nr. SKK-200/2024. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/529500.pdf>
6. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2024. gada 8. aprīļa lēmums lietā Nr. SKK-153/2024. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/529323.pdf>
7. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2024. gada 18. marta lēmums lietā Nr. SKK-132/2024. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/527988.pdf>
8. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2024. gada 23. janvāra lēmums lietā Nr. SKK-134/2024. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/523528.pdf>
9. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2023. gada 28. novembra lēmums lietā Nr. SKK-515/2023. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/519343.pdf>
10. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2023. gada 31. augusta lēmums lietā Nr. SKK-439/2023. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/513099.pdf>
11. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts. (2019-2023). *Augstākās tiesas darbības rādītāji*. <https://www.at.gov.lv/lv/tiesvediba/statistika/2022>
12. Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departamenta 2022. gada 5. jūlija lēmums lietā Nr. 11816006914, SKK-1/2022. <https://manas.tiesas.lv>
13. Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departamenta 2024. gada 14. marta lēmums lietā Nr. SKK-159/2024. <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi/pdf/527543.pdf>
14. Poļakova, A. (2024). Krimināllietu departamenta priekšsēdētājas Anitas Poļakovas ziņojums. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas biļetens*, 28/2024, 24-27. <https://www.at.gov.lv/par-augstako-tiesu/augstakas-tiesas-biletens/zurnalu-arhivs/augstakas-tiesas-biletens-nr-28>
15. Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija lēmums lietā Nr. 2017-23-01. https://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=/wp-content/uploads/2017/09/2017-23-01_Spriedums.pdf#search=
16. Satversmes tiesas kolēģijas 2023. gada 16. oktobra lēmums par atteikšanos ierosināt lietu (pieteikums Nr. 151/2023). <https://www.satv.tiesa.gov.lv/decisions/kolegijas-2023-gada-16-oktobra-lemums-pieteikums-nr-151-2023/>